

SYKEHJELPS- OG PENSJONSORDNINGEN FOR LEGER

ÅRSBERETNING

2008

Virksomhetens art og sted

Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger (SOP) har som formål å yte økonomiske bidrag ved sykdom og pensjonering for leger og deres etterlatte. Ordningen er organisert som en stiftelse og står under tilsyn av Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Det ytes sykehjelp ved arbeidsuførhet og stønad under permisjon i forbindelse med nedkomst og adopsjon til privatpraktiserende leger. Ordningen yter også pensjoner og stønad til etterlatte når et medlem av ordningen faller fra. Videre støtter SOP kollektive sykdomsforebyggende og sosiale tiltak og forskning på områder som er innenfor SOPs interesseområde.

SOP har tilhørighet i Akersgaten 2 i Oslo.

Redegjørelse for årsregnskapet

Hovedoppgaver i 2008

SOPs vedtekter ble endret med virkning fra 1.1. 2008. Endringen innebar at SOPs styre ble gitt anledning til å godkjenne samordningsfritak for bestemte kollektive tjenestepensjonsordninger etablert for privat legevirksomhet.

Legeforetakenes pensjonsordning, LP-ordningen, ble etablert 23.10. 2008. Avtalen ble inngått mellom Storebrand, Legeforeningen og SOP. SOPs styre har godkjent at pensjoner som skriver seg fra denne ordningen unntas fra samordning med SOPs pensjoner. Det innebærer at leger som driver privat virksomhet nå, i motsetning til tidligere, kan etablere pensjonsordning i sin virksomhet uten at pensjonene fra SOP blir redusert.

SOP har tidligere varslet omlegging av pensjonene. Styret er godt i gang med endringene, men det er ikke mulig å ferdigstille dette arbeidet før endringer av omkringliggende regelverk som SOPs pensjonsytelser bygger på er klare. Endringene av SOPs pensjonsytelser forventes klare i 2010.

SOP tok i 2007 ut stevning mot Staten ved Oslo Ligningskontor, etter at Oslo overligningsnemnd i 2007 vedtok at SOP hadde skatteplikt. Saken ble i 2008 behandlet i Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett, begge med negativt utfall for SOP. Dommen i Borgarting Lagmannsrett er ikke anket videre til høyesterett.

Styret har kontinuerlig oppmerksomhet på forvaltningen av ordningens kapital og på utbetalingen av ytelser fra ordningen. Investeringsstrategien innebærer en fordeling av kapitalen med 70 % i rentebærende verdipapirer – herav 16 % av totalen i globale renter, og

30 % i aksjer og alternative investeringer. Aksjeporteføljen er allokert med en kjerneportefølje i utenlandske aksjer (12,5 % av kapitalen), kombinert med tre satellittmandater i hhv norske aksjer (7,5 % av kapitalen) utenlandske aksjer (5 % av kapitalen) og multistrategi hedgefond – ”fond i fond” (5 % av kapitalen). Investeringene er screenet mot papirer som inkluderer landminer, klasebomber, atomvåpenindustri og tobakk.

Resultatregnskapet

Inntekter

I forbindelse med forhandlingene om normaltariffen i 2008 fikk SOP tildelt 9,2 millioner kroner for avtaleperioden 1.7. 2008 – 30.6. 2009. 50 % av dette sammen med 50 % av tildelingen for forrige avtaleperiode er således regnskapsført som driftsinntekt med kr 5,52 millioner i 2008.

Avkastning fra kapitalforvaltningen var i 2008 negativ med kr 306,4 millioner. Den verdijusterte avkastningen av investert kapital var – 6,75 %. Dette er det svakeste året siden SOP vedtok ny investeringsstrategi i 1998. Resultatet skriver seg fra et år preget av finanskrisen og betydelig fall på verdens børser.

SOP følger de samme investeringsbegrensninger som norske livsforsikringsselskaper. SOPs kapital er imidlertid ikke beheftet med garantiforpliktelser slik kapitalen i livsforsikringsselskaper er. SOP har derfor større frihetsgrad ved allokering av kapitalen.

Kapitalen var per 31.12. 2008 fordelt på 10 forvaltningsmandater - herav ett valutasikringsmandat mot USD, EURO, YPY, GBP og CHF. Mandatene styres slik at avkastningen ikke skal avvike vesentlig fra referanseindekser innen de aktivaklasser og de markeder midlene er allokert.

Kostnader

Administrasjonskostnadene økte med 16,2 %, fra kr 12,2 millioner i 2007 til kr 14,1 millioner i 2008. Økningen knytter seg hovedsakelig til bruk av konsulenter i forbindelse med etablering av Legeforetakenes pensjonsordning.

Ytelser til stønadsberettigede

Utbetaling av stønader fra ordningen økte med 0,9 % fra kr 137,8 millioner i 2007 til kr 139 millioner i 2008. Pensjonsutbetalingene sank med 6,1 % mens utbetalingene til avbruddsytelser økte med 7,3 %. Reduksjonen av pensjonsutbetalingene skyldes primært at styret har måttet sette ned ytelsene på grunn av SOPs økonomiske situasjon. Det er ikke mulig for styret å redusere avbruddsyttelsene, uten gjennom vedtektsendring som krever behandling i sentralstyret og Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Det ble utbetalt sykehjelp til i alt 342 leger, mot 324 i 2007 og 350 i 2006. Totalt antall dager det ble utbetalt sykehjelp for gikk ned fra 42 149 i 2007 til 40 525 i 2008.

Tabellen nedenfor viser aktuelle pensjonsytelser til pensjonistbestanden per 31.12. 2008.

Pensjonsart	Antall	Samlet årlig ytelse	Gjennomsnittspensjon
Alderspensjon	512	29 277 252	57 182
Uførepensjon	211	14 355 540	68 036
Ektefellepensjon	370	15 016 188	40 584
Barnepensjon	38	1 293 516	34 040
Sum	1 131	59 942 496	53 000

Andre stønader

Ihht SOPs formålsparagraf (§ 2 i vedtektene) kan det ytes støtte til kollektive sykdomsforebyggende tiltak for medlemmer og kollektive sosiale tiltak til beste for medlemmer/ektefeller som er blitt pensjonister. Med hjemmel i denne bestemmelsen har SOP siden 1993 bidratt til finansieringen av Legeforeningens Forskningsinstitutt. Videre ble det utbetalt støtte til Legeforeningens arbeid med støttegrupper for leger, et forebyggende behandlingstilbud ved Villa Sana på Modum Bad, samt til pensjonistforberedende kurs. I alt ble det i 2008 utbetalt kr 9,7 millioner kroner i prosjektstøtte til nevnte formål.

Avsetninger

Hele SOPs disponible kapital er avsatt til fremtidige ytelser.

Balansen

Stiftelsens bokførte totalkapital pr. 31.12. 2008 var kr 3 850 millioner, en reduksjon på ca kr 469 millioner fra 2007. Verdien av verdipapirene er justert ned med kr 271,5 millioner. Verdivurderingen er gjort etter porteføljeprinsippet, dvs. at alle delporteføljer er vurdert samlet.

Kapitalforvaltningen i verdipapirer er fordelt mellom aktivklasser slik (inkludert opptjente ikke forfalt renter i renteporteføljene og inkludert skyldig forvaltningshonorar, beløp i hele tusen):

Norske rentebærende papirer	1 886 420
Globale rentebærende papirer	635 970
Norske aksjer	279 254
Globale aksjer	661 102
Hedgefond	195 405
Sum	3 658 151

For øvrig var kapitalen plassert i eiendom, utlån, driftsmidler og bankinnskudd.

Samlet bokførte forpliktelser utgjorde per 31.12. 2008 kr 3 825 millioner. Av dette utgjorde påløpte pensjonsforpliktelser 3 559 millioner kroner. I tillegg er det avsatt kr 39,6 millioner for å møte fremtidig pensjonsopptjening, mens det til andre ytelser og formål er avsatt kr 225,6 millioner.

Fortsatt drift

Årsregnskapet er utarbeidet med fortsatt drift som forutsetning.

Arbeidsmiljø

Ordningen har ikke egne ansatte.

Likestilling

I og med at ordningen ikke har egne ansatte, knytter hensynet til likestilling seg til valg av styremedlemmer, men det kommer også til uttrykk gjennom utformingen av ytelsene. To av styrets fem medlemmer i 2008 var kvinner.

Påvirkning av det ytre miljø

Det ytre miljø forurenses ikke av SOPs virksomhet.

Forslag til disponering av årsresultat

Som følge av avsetningen til fremtidige pensjonsforpliktelser, finnes ikke et årsresultat å disponere.

Styrets vurdering

Resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter gir etter styrets mening fyllestgjørende informasjon om virksomheten i Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger i 2008.

Fremtidig utvikling

Styret vil arbeide videre for å sikre konsistent behandling av søknader om ytelse fra SOP og bibeholde et høyt engasjement for å sikre at ordningens kapital forvaltes på en slik måte at hensynene til forsvarlighet og avkastning balanseres, og at dette skal skje innenfor rammen av den etiske forvaltningen som ligger til grunn for plasseringen av SOPs midler. SOPs muligheter til å opprettholde ytelsene på samme nivå som i 2008 svekkes dersom ikke ordningen tilføres ytterligere kapital. Det kommer av at pensjonsforpliktelsene øker som følge av økt antall rettighetshavere og en generell økning i levealder. Videre øker kostnadene forbundet med ordningens avbruddsytelser år for år. Utsikter til vesentlig flere fastleger i årene som kommer og utviklingen av utbetalingene til ordningens avbruddsytelser gjør at SOP på nytt må vurdere nivået på ytelsene. Graden av tilførsel av ny kapital vil bety mye for hvilke tiltak som vil måtte iverksettes dersom SOP også skal være et tilbud i fremtiden. Pensjonsytelsene vil være gjenstand for reform simultant med pensjonsreformen i samfunnet for øvrig. Omdisponering av pensjonskapitalen vil der være et punkt på dagsorden.

Finansiell risiko

Stiftelsens investeringer i globale aksjer og hedgefond er valutasikret og stiftelsen er således ikke eksponert for valutarisiko. SOPs aksjeporteføljer er brede indeksnære porteføljer og er således eksponert for den generelle markedsrisikoen i aksjemarkedene, men i liten grad eksponert for spesifikk risiko knyttet til enkeltelskaper. Plasseringene i rentebærende papirer har med en gjennomsnittlig durasjon på ca. 3 år, moderat risiko for kursfall ved forventet fremtidig økning i rentenivået.

Likviditeten i stiftelsen vurderes som svært god.

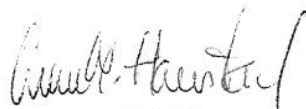
Oslo, 1.4. 2009

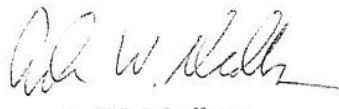
H. K. Bakke
leder

T. Disen
nestleder

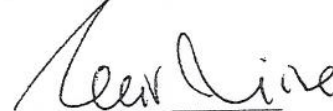
A. M. Hanstad

A. W. Medhus

A. M. Sivertsen

Geir Riise
forretningsfører

Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger (SOP)

Resultatregnskap

	Noter	Regnskap 2008	Regnskap 2007	Regnskap 2006
Driftsinntekter				
Overføring fra NAV	4	5 552 000	1 900 000	1 852 000
Kursinntekter		88 500	135 000	0
Renteinntekter	5	134 508 515	140 201 596	126 586 991
Valutagevinst	6	15 151 971	65 544 761	58 029 477
Andre finansiinntekter		1 412	0	130 103
Utbytte aksjer		11 768 054	8 591 062	7 972 862
Kursgevinst verdipapirer		77 388 204	86 937 834	152 175 768
Verdijustering verdipapirer		0	0	3 811 847
Gevinst ved salg av anleggsmidler		0	0	28 408 828
Aksjeutbytte Christiania Torv	13	1 450 000	0	0
Sum driftsinntekter		245 908 656	303 310 252	378 967 874
Driftskostnader				
Diverse ytelser	7	76 873 966	71 632 200	68 035 027
Pensjoner	8	62 185 558	66 196 607	66 225 501
Støtte til prosjekter	9	9 733 687	10 121 275	8 572 664
Kurstap verdipapirer		88 441 067	45 993 064	29 201 780
Verdijustering verdipapirer	15	271 484 135	42 574 037	0
Valutatap	6	159 499 417	1 990	40 755 860
Kostnader kapitalforvaltning		11 465 358	6 220 632	6 865 766
Administrasjonskostnader	10,17	14 188 273	12 206 729	12 369 007
Tap ved salg av anleggsaksjer		0	0	500 000
Sum driftskostnader		693 871 461	254 946 534	232 525 605
Driftsresultat før skattekostnad		-447 962 805	48 363 718	146 442 270
Skattekostnad		0	0	0
Resultat etter skattekostnad	16	-447 962 805	48 363 718	146 442 270
Avsetninger				
Endring avsetning til pensjoner	11	-455 673 821	54 491 476	137 692 728
Endring andre avsetninger	11	25 840 815	-7 547 131	9 720 813
Endring avsetning sikkerhetsfond	11	-18 129 799	1 419 373	-971 271
Sum avsetninger	16	-447 962 805	48 363 718	146 442 270
Resultat		0	0	0

Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger (SOP)

Balanse

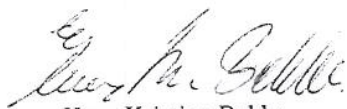
		31. desember 2008	31. desember 2007	31. desember 2006
EIENDELER				
Anleggsmidler				
Finansielle anleggsmidler				
Pantesikrede fordringer	12	133 000 000	139 000 000	75 000 000
Andre langsiktige fordringer		0	0	0
Aksjer i datterselskaper		0	0	0
Andre aksjer	13	6 500 000	6 500 000	6 500 000
Sum finansielle anleggsmidler		139 500 000	145 500 000	81 500 000
Sum anleggsmidler		139 500 000	145 500 000	81 500 000
Omløpsmidler				
Fordringer				
Opptjente inntekter		766 000	0	0
Opptjente, ikke forfalte renter	14	45 268 164	53 008 016	47 189 387
Andre kortsiktige fordringer		9 036 118	73 150	48 096
Sum fordringer		55 070 281	53 081 166	47 237 483
Investeringer				
Markedsbaserte aksjer	15	1 136 227 028	1 277 144 707	1 251 160 435
Markedsbaserte obligasjoner	15	2 465 553 016	2 783 743 933	2 771 624 524
Sum investeringer		3 601 780 044	4 060 888 640	4 022 784 959
Bankinnskudd	19	53 944 507	59 639 417	111 910 463
Sum omløpsmidler		3 710 794 832	4 173 609 224	4 181 932 904
Sum eiendeler		3 850 294 832	4 319 109 224	4 263 432 904

Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger (SOP)

Balanse

	Noter	31. desember 2008	31. desember 2007	31. desember 2006
EGENKAPITAL OG GJELD				
Egenkapital				
Innskutt egenkapital				
Grunnkapital		14 950 000	14 950 000	14 950 000
Sum innskutt egenkapital		14 950 000	14 950 000	14 950 000
Opptjent egenkapital				
Annen egenkapital		0	0	0
Sum opptjent egenkapital		0	0	0
Sum egenkapital	16	14 950 000	14 950 000	14 950 000
Gjeld				
Avsetninger for forpliktelser				
Pensjonsforpliktelser	11	3 559 422 284	2 913 401 899	3 284 080 184
Andre avsetninger	11	225 576 891	199 736 076	207 283 207
Sikkerhetsfond	11	0	18 129 799	16 710 426
Fremtidige pensjonsforpliktelser	11	39 573 878	1 141 268 084	716 098 323
Sum avsetninger og forpliktelser		3 824 573 053	4 272 535 858	4 224 172 140
Annen langsiktig gjeld				
Obligasjonsinnskudd		0	0	0
Skyldig pensjonsansvar	18	34 500	88 500	142 500
Sum annen langsiktig gjeld		34 500	88 500	142 500
Sum langsiktig gjeld		3 824 607 553	4 272 624 358	4 224 314 640
Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld		2 366 590	1 386 243	2 272 597
Annen kortsiktig gjeld		8 370 688	30 148 622	21 895 668
Sum kortsiktig gjeld		10 737 279	31 534 866	24 168 265
Sum gjeld		3 835 344 832	4 304 159 224	4 248 482 904
Sum egenkapital og gjeld		3 850 294 832	4 319 109 224	4 263 432 904

Oslo, 1. april 2009

Hans Kristian Bakke
leder

Truls Disen

Anita Mølmedal Sivertsen

Anne Mathilde Hanstad

Asle W. Medhus

Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger (SOP)

Kontantstrømoppstilling

	2008	2007	2006
Likvider tilført/brukt på virksomheten			
Tilført fra årets virksomhet 1)	-165 425 806	49 992 986	-8 252 393
Endring kortsiktige fordringer	-1 989 115	-5 843 684	38 986 239
Endring annen langsiktig gjeld	-54 000	-54 000	-7 554 000
Endring kortsiktig gjeld	-20 797 587	7 366 601	19 516 587
Sum likvider tilført/brukt på virksomheten	-188 266 509	51 461 903	42 696 433
Likvider tilført/brukt på investeringer			
Netto salg anleggsaksjer	0	0	0
Salg eiendommer	0	0	56 100 000
Investert i verdipapirer	-1 380 122 190	-354 157 856	-1 427 872 690
Salg av verdipapirer	1 556 693 787	314 424 907	1 279 999 876
Netto tilgang utlån	6 000 000	-64 000 000	0
Sum likvider tilført/brukt på investeringer	182 571 597	-103 732 948	-91 772 814
Netto endring i likvider gjennom året	-5 694 912	-52 271 045	-49 076 381
Likviditetsbeholdning 1.1	59 639 417	111 910 463	160 986 845
Likviditetsbeholdning 31.12	53 944 507	59 639 417	111 910 463
1) Dette tallet fremkommer slik:			
Årsresultat	0	0	0
Netto gevinst/tap(+) verdipapirer	11 052 863	-40 944 770	-122 973 988
Verdijustering verdipapirer	271 484 135	42 574 037	-3 811 847
Gevinst ved salg Høgda	0	0	-28 408 828
Tap ved salg av anleggsaksjer	0	0	500 000
Endringer avsetninger	-447 962 805	48 363 718	146 442 270
Tilført fra årets virksomhet	-165 425 806	49 992 986	-8 252 393

Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger

Noter til regnskapet for 2008

Note 1   Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er utarbeidet etter norske regnskapsprinsipper og satt opp i henhold til regnskapsloven 1998.

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er uansett klassifisert som omløpsmiddel. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er analoge kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes å ikke være forbigående. Anleggsmidler med begrenset levetid avskrives planmessig over forventet økonomisk levetid. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Langsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring.

Investeringer i tilknyttede selskaper er vurdert til anskaffelseskost. I år er det mottatt utbytte av disse investeringene.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Verdien av verdipapirer styres risikomessig samlet og er således vurdert som en handelsportefølje etter virkelig verdi på balansedagen og urealisert gevinst og urealisert tap er resultatført. Utbytte inntektsføres når det mottas. Renteinntekter og gevinster inntektsføres når det tilordnes.

Tilskudd inntektsføres i den periode de er bevilget til og kursinntekter inntektsføres når kurset er gjennomført.

Avkastning fra kapitalforvaltningen er presentert som bruttostørrelser ved at kursgevinster er klassifisert som driftsinntekter og kurstap som driftskostnad.

Note 2   Finansiell markedsrisiko

SOPs kapital er forvaltet etter de samme regler som gjelder for kapitalforvaltning i livsforsikringsselskaper og pensjonskasser. Dette innebærer bl.a. at inntil 35 % av ordningens samlede kapital kan plasseres i aksjer. Styret i SOP har imidlertid vedtatt en investeringsstrategi som innebærer at maksimalt 30 % av investeringsporteføljen (kapital eksklusiv eiendomsinvesteringer) kan plasseres i aksjer. Ved utgangen av 2008 var 29,5 % av totalkapitalen (29,6 % av investeringsporteføljen) plassert i aksjer, herav 24,6 % i norske og 75,4 % i utenlandske papirer. For øvrig er kapitalen hovedsakelig plassert i norske rentebærende papirer. SOPs utenlandsinvesteringer er valutasikret mot hovedvalutaene USD, EURO, JPY, GBP og CHF. Valutasikringen av globale aksjer er organisert som et separat investeringsmandat i Northern Trust. For globale renteinvesteringer og globale investeringer i hedgefond er valutasikringen inkludert i de respektive investeringsmandatene hos henholdsvis Pimco, Storebrand kapitalforvaltning og EIM. Den balanseførte verdien av utenlandsinvesteringene er ved årsskiftet vurdert etter valutakurs på balansedagen justert for markedsverdien av valutasikringsforretningene.

Note 3   Store enkeltransaksjoner

Store enkeltransaksjoner skjer hovedsakelig i forbindelse med de kvartalsvise rebalanseringene av kapitalforvaltningsporteføljene.

Note 4   Overføring fra NAV

Med bakgrunn i de årlige tarifforhandlingene mellom Legeforeningen, Staten og Kommunenes Sentralforbud, ble det i 2008 overført kr 5 552 000 fra NAV til SOP. Overføringen er klassifisert som driftsinntekt i resultatregnskapet.

Note 5   Renteinntekter

	2008	2007	2006
Av obligasjoner og sertifikater	126 181 961	131 899 760	119 601 435
Av bankinnskudd	1 645 879	1 426 396	2 710 556
Andre renteinntekter	6 680 676	6 875 440	4 275 000
Sum renteinntekter	134 508 515	140 201 596	126 586 991

Note 6   Tap og gevinst på valutasikring

Som nevnt i note 2, er valutasikring av globale aksjer samlet i et separat investeringsmandat som administreres av Northern Trust. Fornyelse av terminkontrakter medio mars og medio juni 2008 innebar realiserte valutagevinster på til sammen kr 15 151 971. Fornyelse av terminkontrakter medio september og medio desember 2008 innebar derimot realiserte valutatap på til sammen kr 159 499 417.

Note 7 Diverse ytelser

	2008	2007	2006
Sykehjelp	44 082 101	40 558 058	40 666 740
Svangerskapsstønad kvinner	16 191 123	17 901 716	15 505 881
Svangerskapsstønad menn	3 483 858	4 125 671	3 222 957
Omsorgsstønad ved adopsjon	251 446	0	171 522
Pleiepenger	2 292 774	1 165 428	575 266
Engangsstønad ved død	10 545 940	7 856 171	7 844 101
Støtte til enker etter leger som falt utenfor medlemsk.	26 724	25 156	48 560
Sum diverse ytelser	76 873 966	71 632 200	68 035 027

Note 8 Pensjoner

	2008	2007	2006
Alderspensjon	29 326 174	32 813 268	32 388 096
Ektefelle- og barnpensjon	16 794 520	18 234 354	19 385 343
Uførepensjon	16 064 864	15 148 985	14 452 062
Sum pensjoner	62 185 558	66 196 607	66 225 501

Note 9 Støtte til prosjekter

	2008	2007	2006
Forskningsinstituttet	4 300 000	4 300 000	4 000 000
Modum Bad	3 554 250	3 240 662	2 981 323
Aktivitet vedr. Legefor. koord. helse- og omsorgsutv.	520 470	659 998	278 881
Pensjonistforberedende kurs	1 118 967	1 636 615	1 172 460
Andre bidrag	240 000	284 000	140 000
Sum støtte til prosjekter	9 733 687	10 121 275	8 572 664

Note 10 Administrasjonskostnader

	2008	2007	2006
Forvaltningsavgift til Vital Pekon A.S	1 809 824	1 646 535	1 640 846
Administrasjonshonorar Dnlf	8 749 996	8 112 496	7 587 496
Konsulentbistand	2 560 064	1 129 478	1 815 859
Revisjonshonorar	145 938	233 125	181 875
Styrehonorar	300 000	300 000	180 000
Andre adm.utgifter	622 451	785 095	962 931
Sum administrasjonskostnader	14 188 273	12 206 729	12 369 007

Note 11 Avsetninger 2008

Pensjonsforpliktelser	2008	2007	2006
Årets avsetninger til pensjon:			
Avsetning til løpende pensjoner	83 550 732	-128 700 811	81 527 301
Endring avsetning til pensjon for yrkesaktive	562 469 653	-241 977 474	-46 506 964
Sum netto avsetning til påløpt pensjonsforpliktelse	646 020 385	-370 678 285	35 020 337
Endring avsetning til pensjon for fremtidig opptjening	-1 101 694 206	425 169 761	102 672 391
Sum årets avsetning til pensjoner	-455 673 821	54 491 476	137 692 728

Pensjonsforpliktelser per 31.12	2008	2007	2006
Løpende pensjoner	740 572 832	657 022 100	785 722 911
Pensjon for yrkesaktive	2 818 849 452	2 256 379 799	2 498 357 273
Sum påløpt pensjonsforpliktelse	3 559 422 284	2 913 401 899	3 284 080 184
Avsetn. til pensjon for fremtidig opptjening	39 573 878	1 141 268 084	716 098 323

Avsetningen til pensjon representerer forsikringsteknisk kontantverdi av den *påløpte pensjonsforpliktelse*.

Gitt opprettholdelse av dagens vedtekter, vil SOPs medlemmer tjene opp ytterligere pensjonsrettigheter frem til nådd pensjonsalder. SOP kan ikke påregne å motta tilskudd eller premieinntekter til finansiering av denne pensjonsopptjeningen. Pensjonsrettigheter som tjenes opp i fremtiden, må derfor også finansieres av dagens opparbeidede kapital.

Total pensjonsforpliktelse per 31.12. 2008 er beregnet til 5 878,0 millioner kroner, hvorav påløpt pensjonsforpliktelse utgjør 3 559,4 millioner, slik at avsetning til fremtidig pensjonsopptjening gitt tilstrekkelig kapital, ville utgjøre 2 318,5 millioner kroner. SOPs kapital per 31.12. 2008 er tilstrekkelig til å dekke 39,6 millioner av den fremtidige pensjonsopptjening. Fremtidig avkastning på SOPs investerte midler vil bidra til å dekke den overskytende fremtidige pensjonsopptjeningen.

Avsetningene til utbetalinger av fremtidige ytelser er beregnet med utgangspunkt i en antakelse om fremtidig fordeling av leger i ulike kategorier legevirksomhet, med bakgrunn i dagens fordeling til de forskjellige kategorier. Følgende økonomiske forutsetninger er lagt til grunn for beregningen:

Diskonteringsrente:	5,0 %
Økning i pensjonsgrunnlag:	2,8 %
G-regulering:	2,8 %
Regulering av løpende pensjon:	2,8 %

Andre avsetninger	2008	2007	2006
Årets avsetninger til sykehjelp, svangerskapsstønad m.v. og utbetalinger ved dødsfall			
Sykehjelp, svangerskapsstønad, adopsjonsstønad	0	7 000 000	8 000 000
Engangsutbetaling ved dødsfall	0	0	0
Sum årets avsetninger til sykehjelp, svangerskapsstønad m.v. og utbetalinger ved dødsfall	0	7 000 000	8 000 000
Årets avsetning til/fra administrasjonsfond	25 840 815	-14 547 131	1 720 813
Årets avsetning til/fra sikkerhetsfond	-18 129 799	1 419 373	-971 271

Andre avsetninger per 31.12	2008	2007	2006
Avsetninger til sykehjelp, svangerskapsstønad m.v. og utbetalinger ved dødsfall			
Sykehjelp, svangerskapsstønad, adopsjonsstønad	70 000 000	70 000 000	63 000 000
Engangsutbetaling v/dødsfall	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Sum avsetninger til sykehjelp, svangerskapsstønad m.v. og utbetalinger ved dødsfall	80 000 000	80 000 000	73 000 000
Avsetning til administrasjonsfond	145 576 891	119 736 076	134 283 207
Avsetning til sikkerhetsfond	0	18 129 799	16 710 426

Avsetninger til sykehjelp, svangerskapsstønad m.v. og engangsutbetaling ved død er foretatt på bakgrunn av de utbetalinger som har vært i løpet av de siste år.

Administrasjonsfond er avsatt med 4 % av påløpt pensjonsforpliktelse, sykehjelp og svangerskapsstønad, samt engangsstønad ved død.

I lys av ny forsikringslovgivning og den negative utviklingen i finansmarkedene det siste året har vi besluttet å avvikle sikkerhetsfondet.

Note 12 Pantelikrede fordringer

	2008	2007	2006
Christiania Torv	133 000 000	139 000 000	75 000 000
Sum pantelikrede fordringer	133 000 000	139 000 000	75 000 000

Pantelikrede fordringer forfaller lenger enn ett år fram i tid.

Det er inngått en ny aksjonæravtale mellom Christiania Torv (CT) og "aksjonærene" gjeldende fra 2.1. 2007. Den norske lægeforening (Dnlf) og Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger (SOP), felles benevnt "aksjonærene" eier 50 % aksjer hver i CT. Aksjonærene ble enige om at SOP overtar Dnlfs del av lånet til CT på kr 70 000 000 fra og med 2.1. 2007. Lånet er nedbetalt med kr 6 000 000 i 2008.

Note 13 Andre aksjer**Aksjer i tilknyttede selskaper**

	Selskapets aksjekapital	Antall Aksjer	Pålydende verdi	Bokført verdi per 31.12.08	Bokført verdi per 31.12.07
Christiansia Torv A/S (50%)	30 000 000	30 000	15 000 000	6 500 000	6 500 000

Egenkapitalutvikling i tilknyttet selskap i 2008:

Christiania Torv A/S (SOPs andel 50%)	Beløp
Egenkapital per 1.1. 2008	16 298 193
Årsresultat	1 858 666
Egenkapital per 31.12. 2008	18 156 859

Egenkapitalen baserer seg på foreløpig regnskap for 2008.

Det er utbetalt utbytte i 2008 (SOPs andel) på kr 1 450 000 .

Note 14 Opptjente, ikke forfalte renter

	2008	2007	2006
Obligasjoner og sertifikater	45 268 164	53 008 016	47 189 387
Sum opptjente, ikke forfalte renter	45 268 164	53 008 016	47 189 387

Note 15 Verdipapirer

Per 31.12. 2008 var SOPs verdipapirer allokert slik:

FORVALTERMANDATER	Historisk kost	Kursverdi pr. 31.12.08	Over/ underkurs
Aksjer			
BGI-equal	0	11 195	11 195
Aksjer global Storebrand	401 000 442	449 055 801	48 055 359
Aksjer global aktiv - Axa Rosenberg	191 990 484	210 277 794	18 287 310
Valutasikring Northern Trust	0	2 052 930	2 052 930
Hedefond EIM	169 459 800	196 766 579	27 306 779
Aksjer OSEBX - DnB NOR	196 740 996	135 040 051	-61 700 945
Aksjer OSEBX - Danske Capital	188 232 116	143 022 678	-45 209 438
Sum aksjer	1 147 423 838	1 136 227 028	-11 196 810
Rentepapirer			
DnB NOR renteportefølje	1 150 386 023	1 200 833 501	50 447 478
Storebrand renteportefølje	603 216 770	628 749 487	25 532 717
PIMCO globale renter	338 612 906	366 302 565	27 689 659
Storebrand globale renter	250 867 337	269 667 463	18 800 126
Sum rentepapirer	2 343 083 036	2 465 553 016	122 469 979
Sum totalportefølje	3 490 506 874	3 601 780 044	111 273 170

Verdipapirene hadde 1.1. 2008 en urealisert gevinst på kr 382,7 millioner. En urealisert gevinst per 31.12. 2008 på kr 110,3 millioner, innebærer en reduksjon i urealisert kursreserve på kr 272,4 millioner i 2008.

Obligasjoner og sertifikater forvaltet av DnB NOR Kapitalforvaltning

Lånesektor	Historisk kost	Kursverdi 31.12.08	Over/ underkurs
Stat/statsgaranti	212 839 540	224 993 994	12 154 453
Andre offentlige papirer	222 322 191	236 024 617	13 702 426
Industri m.v.	169 930 047	164 056 482	-5 873 565
Bank, forsikring, finans	545 294 244	565 058 044	19 763 800
Urealisert gevinst renteswap/FRA		10 700 364	10 700 364
I alt	1 150 386 023	1 200 833 501	50 447 478

Obligasjoner og sertifikater forvaltet av Storebrand Kapitalforvaltning

Lånesektor	Historisk kost	Kursverdi 31.12.08	Over/ underkurs
Stat/statsgaranti	31 455 350	31 553 700	98 350
Andre offentlige papirer	133 554 900	140 081 187	6 526 287
Industri m.v.	153 632 098	145 124 277	-8 507 821
Bank, forsikring, finans	284 574 422	285 911 762	1 337 340
Urealisert gevinst renteswap		26 078 561	26 078 561
I alt	603 216 770	628 749 487	25 532 717

Note 16 Egenkapital

	Grunn- Kapital	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital per 1.1. 2008	14 950 000	0	14 950 000
Årets resultat		-447 962 805	-447 962 805
Avsetning til pensjoner		455 673 821	455 673 821
Andre avsetninger		-25 840 815	-25 840 815
Endring avsetning sikkerhetsfond		18 129 799	18 129 799
Egenkapital per 31.12. 2008	14 950 000	0	14 950 000

Note 17 Godtgjørelse til ledende personer/styret og revisor

Godtgjørelse	Styrehonorar	Pr.komp. / hon.selvst. næringsdr.	Andre ytelser	Sum
Styrets leder	100 000	111 500	4 238	215 738
Styrets nestleder	50 000	34 200	0	84 200
Øvrige medlemmer styre	150 000	39 400	2 029	191 429
SUM	300 000	185 100	6 267	491 367

SOP har ikke egne ansatte, og det er ikke utbetalt godtgjørelser til andre enn styret.

Til revisor ble det i 2008 utbetalt kr 145 938 for revisjon og øvrige tjenester. Beløpet fordeler seg som følger:

Lovpålagt revisjon	123 750
Skatterådgivning	22 188
Sum honorar revisor	145 938

Note 18 Skyldig pensjonsansvar

I forbindelse med avviklingen av Den norske lægeforenings fond til sykehjelps- og pensjoneringsformål ("Interimsordningen") overtok SOP det økonomiske ansvaret for de gjenværende pensjonister med virkning fra 1.1. 1993. I 2008 ble det utbetalt i alt kr 54 000 til pensjonistene.

Note 19 Innestående bank

Av innestående på bankkonto er kr 225 887 bundet på skattetrekkkonto. Herav er kr 179 151 skyldig skattetrekk.

KJELSTRUP & WIGGEN

Til styret i Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger

Vidar Haugen
Eystein O. Hjelme
Ole F. Kjelstrup
Per-Henning Lie
Erik Olsen
Paul G.M. Thomassen
Cecilie Tronstad

REVISJONSBERETNING FOR 2008

Vi har revidert årsregnskapet for Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger for regnskapsåret 2008, som viser et årsresultat på kr 0. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømpoppstilling og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av stiftelsens styre og forretningsfører. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorloven og stiftelseslovens krav.

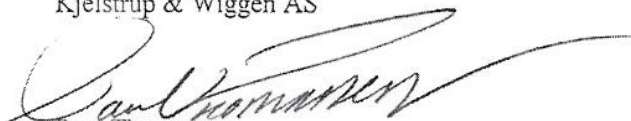
Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av stiftelsens formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av stiftelsens økonomiske stilling 31. desember 2008 og av resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk i Norge,
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge og
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Vi har ikke fått kjennskap til noe forhold som tilsier at stiftelsens forvaltning og utdelinger ikke er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Oslo, 1. april 2009
Kjelstrup & Wiggen AS

Paul Thomassen
statsautorisert revisor